

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
на засіданні Вченої ради
НПУ імені М.П. Драгоманова
«24» листопада 2022р.
Протокол № 5

Проректор з навчально-
методичної роботи
проф. Вервишук Р.М.

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

ІМІДЖОЛОГІЯ

освітньо-професійної програми
Дошкільна освіта

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

галузі знань **01 Освіта/Педагогіка**

спеціальності **012 Дошкільна освіта**

Шифр за навчальним планом **ПП 2.13**

Київ 2022

Розробник програми:

Шулігіна Раїса Андріївна, кандидат педагогічних наук, доцент

Рецензенти:

Кириленко Валентина Граціянівна, доцент, кандидат педагогічних наук,
доцент, кафедри психології і педагогіки Київського
національного лінгвістичного університету

Довбня Софія Олегівна, доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
педагогіки і психології дошкільної освіти
Національного педагогічного університету імені
М.П. Драгоманова

Обговорено та рекомендовано до видання на засіданні Науково-методичної ради
НПУ імені М.П. Драгоманова «22» листопада 2022 року, протокол № 4

Голова НМР

проф. Вернидуб Р.М.

I. Пояснювальна записка

Програма нормативної навчальної дисципліни **Іміджологія** складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітнього рівня бакалавр, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 012 Дошкільна освіта.

Дисципліна орієнтується на формування інноваційних моделей конструювання іміджу сучасного педагога сфери дошкільної освіти.

Предмет вивчення навчальної дисципліни. «Іміджологія» займає чільне місце у системі підготовки бакалаврів спеціальності 012 Дошкільна освіта, яка передбачає вивчення досліджень закономірностей, технологій, прийомів створення ефективного імідж-образу особистості, ділового іміджу вихователя закладу дошкільної освіти.

Міждисциплінарні зв'язки: філософія, психологія, педагогіка, теорія виховання, основи наукових досліджень, психолого-педагогічні технології, освітні PR-технології, виробнича практика.

Мета і завдання навчальної дисципліни «Іміджологія» є ознайомлення студентів з теоретичними засадами, механізмами та методами формування іміджу; основними напрямками та технологіями створення іміджу; формування вмінь та навичок в контексті конструювання бажаного іміджу особистості сучасного вихователя закладу дошкільної освіти під час здійснення професійно-педагогічної діяльності. Налагодження конструктивної взаємодії з усіма учасниками освітнього процесу (діти, батьки, колеги) закладу дошкільної освіти.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Іміджологія» є:

- ознайомлення з теоретичними засадами та параметрами категорії іміджу: термінологічним апаратом, основними компонентами, механізмами, методами та засобами конструювання імідж-образу, архетипною основою іміджів;
- вивчення особливостей конструювання іміджу працівника освітньої сфери, зокрема дошкільної;
- відпрацювання технологій побудови цільового іміджу та застосування техніки створення ефективного імідж-образу вихователя закладу дошкільної освіти, таких як: техніка створення яскравого і впізнаного образу; техніка формування позитивного ставлення; техніка піднесення іміджу або посилення значущості образу вихователя закладу дошкільної освіти в форматах навчання, самоосвіти, підчас практики, зокрема в умовах непередбачуваності;
- відбір засобів формування іміджу, канали трансляції інформації, психологічні процеси сприйняття вихователя дитячою аудиторією, батьками, колегами;
- оволодіння культурою професійного спілкування, педагогічним тактом, корпоративною етикою, етикетом й свідомо транслювати її на суб'єктів освітнього процесу (дітей, батьків, колег) в закладі дошкільної освіти;
- здійснювати проектування та конструювання цільового (власного) імідж-образу, відповідно до основних структурних елементів іміджу та його етапів;
- застосовувати педагогічну рефлексію, як здатність до аналізу, осмислення й конструювання ціннісної основи власного імідж-образу вихователя.

Основні результати навчання і компетентності, згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

№ з/п	Програмні результати навчання	Компетентності
1	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов	Інтегральна компетентність
2	ПРН 13. Здійснювати та інтерпретувати результати моніторингу якості освітньої діяльності для адаптації та коригування освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю.	КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.
3	ПРН 12. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці	КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
4	ПРН 17. Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.	КС-17. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.
5	ПРН 05. Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.	КС-18 Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.
6	ПРН 16. Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.	КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

II. Орієнтовний тематичний план

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 6 кредити ЄКТС 180 годин.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	усього	денна форма					Заочна і вечірня форма					
		у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	с/п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Теоретико-методологічні та концептуальні засади іміджології												
Тема 1.1. Вступ. Іміджологія як соціокультурний феномен.	8	2	2	–	–	4	7	1	–	–	–	6
Тема 1.2. Природа походження іміджології.	10	2	2	–	–	6	8	–	–	–	–	8
Тема 1.3. Міжнаукові зв'язки іміджології.	8	2	2	–	–	4	6	–	–	–	–	6
Тема 1.4. Еволюція іміджотворення: українські тенденції.	10	2	2	–	–	6	11	1	–	–	–	10
Разом за змістовим модулем 1	36	8	8	–	–	20	32	2	–	–	–	30
Модуль 2. Професійно-педагогічна іміджеологія: компоненти іміджевої педагогічної майстерності вихователя												
Тема 2.1. Педагогічна іміджеологія: сутність та специфікація.	8	2	2	–	–	4	7	1	–	–	–	6
Тема 2.2. Інструментальні засоби педагогічної іміджеології.	8	2	2	–	–	4	7	–	1	–	–	6
Тема 2.3. Цілепокладання при створенні індивідуального імідж-образу вихователя.	8	2	2	–	–	4	6	–	–	–	–	6
Тема 2.4. Культура професійно-педагогічного спілкування у створенні ефективного імідж-образу фахівця дошкільного профілю.	10	2	2	–	–	6	12	1	1	–	–	10
Тема 2.5. Специфіка внутрішньої та професійної складових педагогічного іміджу вихователя.	10	2	2	–	–	6	8	1	1	–	–	6
Тема 2.6. Педагогічна рефлексія, як здатність до конструювання ціннісної основи власного імідж-образу вихователя та самоосвіти.	10	2	2	–	–	6	12	1	1	–	–	10
Разом за змістовим модулем 2	54	12	12	–	–	30	52	4	4	–	–	44

Модуль 3. Формування професійного імідж-образу сучасного вихователя закладу дошкільної освіти												
Тема 3.1. Концепція конструювання іміджу сучасного вихователя закладу дошкільної освіти.	10	2	–	2	–	6	13	–	1	–	–	12
Тема 3.2. Іміджмейкінг у професійній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти: презентація габітарного (візуального зовнішнього) імідж-образу.	12	2	–	4	–	6	14	1	–	1	–	12
Тема 3.3. Особливості побудови аудіального компоненту іміджу вихователя дітей дошкільного віку.	12	2	–	4	–	6	12	1	–	1	–	10
Тема 3.4. Портрет риторичного імідж-образу вихователя-комунікатора у встановленні взаємодії з учасниками освітнього процесу (дітьми, батьками, колегами).	14	2	–	4	–	8	14	1	–	1	–	12
Тема 3.5. Вплив імідж-образу сучасного вихователя на реалізацію завдань всебічного розвитку дітей дошкільного віку.	14	4	–	2	–	8	14	1	–	1	–	12
Тема 3.6. Комплексний код іміджу сучасного вихователя: реалізація суб'єкт-суб'єктної взаємодії закладу дошкільної освіти, сім'ї, школи та громадськості з використанням елементів театральної педагогіки.	14	4	–	2	–	8	15	1	–	2	–	12
Тема 3.7. Лідерство та харизма особистісного імідж-образу фахівця дошкільної освіти та їх вплив на формування іміджу закладу дошкільної освіти.	14	2	–	2	–	10	14	1	1	–	–	12
Разом за змістовим модулем 3	90	18	–	20	–	52	96	6	2	6	–	82
Разом годин:	180	38	20	20	–	102	180	12	6	6	–	156

III. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами:

Модуль I. Теоретико-методологічні та концептуальні засади іміджології

Тема 1.1. Вступ. Іміджологія як соціокультурний феномен.

Введення у дисципліну. Історіографія іміджології як соціокультурного феномену. Місце іміджології в системі підготовки фахівців різних спеціальностей та спеціалізацій, передусім гуманітарного та суспільного профілів. Іміджетворення як окремий напрям соціокомунікаційної діяльності, зокрема педагогічної.

Тема 1.2. Природа походження іміджології.

Сфера потенційного застосування категорії іміджу. Імідж як категорія культури. Мета, функції, завдання іміджології. Загальна або теоретична іміджологія. Прикладна іміджологія.

Тема 1.3. Міжнаукові зв'язки іміджології.

Зв'язок іміджології із значною кількістю сфер наукових знань: семіотикою – вивчення знакових структур (систем); психологічними дисциплінами в контексті педагогічної діяльності, конфліктологією – мистецтвом розв'язання конфліктів, ведення перемовин; соціологічними дисциплінами, які вивчають ключові процеси у суспільстві, зокрема пов'язані з періодом дитинства; проксемікою – дослідження особистого й суспільного простору та сприйняття його людиною та інші.

Тема 1.4. Еволюція іміджетворення: українські тенденції.

Культурний імідж країни та його складові. Освіта як соціокультурний феномен. Феномен дошкільного дитинства. Культура самовираження особистості дитини і дорослого: ціннісно-змістова сфера.

Модуль 2. Професійно-педагогічна іміджеологія: компоненти іміджевої педагогічної майстерності вихователя

Тема 2.1. Педагогічна іміджологія: сутність та специфікація.

Педагогічна іміджологія та її складові. Сучасний науковий стан теорії створення позитивного іміджу педагога.

Тема 2.2. Інструментальні засоби педагогічної іміджеології.

Інструментарій педагогічної іміджеології та специфіка його використання у фаховій діяльності – взаємодії з учасниками освітньо-виховного процесу (діти, батьки, вихователі) Характеристика імідж-технологій.

Тема 2.3. Цілепокладання при створенні індивідуального імідж-образу вихователя.

Цільова установка створення індивідуального іміджу. Індивідуалізація, як вияв особистісного та професійного зростання. Риси, які цінуються в особистості та професіоналі. Педагогічні умови створення позитивного педагогічного іміджу вихователя ЗДО.

Тема 2.4. Культура професійно-педагогічного спілкування у створенні ефективного імідж-образу фахівця дошкільного профілю.

Визначення професійно-педагогічного спілкування, його функцій та стадій. Структура культури педагогічного спілкування. Умови ефективного педагогічного спілкування в сфері дошкільної освіти.

Тема 2.5. Специфіка внутрішньої та професійної складових педагогічного іміджу вихователя.

Поняття внутрішньої складової іміджу вихователя. Педагогічна спрямованість та професійно важливі якості вихователя. Уміння психотехніки вихователя.

Тема 2.6. Педагогічна рефлексія, як здатність до конструювання ціннісної основи власного імідж-образу вихователя та самоосвіти.

Педагогічна рефлексія як механізм удосконалення фахової майстерності вихователя та конструювання індивідуального імідж-образу. Види рефлексії: соціально-перцептивна, комунікативна, особистісна. Інтерпретація ситуацій взаємодії учасників освітнього процесу ЗДО у власних діях-реакціях.

Модуль 3. Формування професійного імідж-образу сучасного вихователя закладу дошкільної освіти

Тема 3.1. Концепція конструювання іміджу сучасного вихователя закладу дошкільної освіти.

Розуміння контекстуальних понять теми. Типи та функції педагогічного іміджу (імідж-образу). Структурні компоненти іміджу вихователя закладу дошкільної освіти та етапи його формування. «Я-концепція»: структура та функції.

Тема 3.2. Іміджмейкінг у професійній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти: презентація габітарного (візуального зовнішнього) імідж-образу.

Педагогічна техніка як важлива складова іміджу вихователя закладу дошкільної освіти. Специфіка конструювання візуального компонента іміджу вихователя ЗДО. Уміння невербальної взаємодії педагога.

Тема 3.3. Особливості побудови аудіального компонента іміджу вихователя дітей дошкільного віку.

Основні поняття теми. Уміння вербальної взаємодії педагога з дітьми, батьками, колегами. Норми мовного спілкування. Мова і професія: умови ефективності професійного мовлення вихователя.

Тема 3.4. Портрет риторичного імідж-образу вихователя-комунікатора у встановленні взаємодії з учасниками освітнього процесу (дітьми, батьками, колегами).

Ораторське мистецтво педагога-вихователя: поняття та основи. Майстерність публічного мовлення (виступ, промова, діалог) педагога дошкільної галузі як засіб встановлення взаємодії. Портрет риторичного імідж-образу особистості.

Тема 3.5. Вплив імідж-образу сучасного вихователя на реалізацію завдань всебічного розвитку дітей дошкільного віку.

Поняття і функції педагогічної взаємодії, її особливості у форматі спілкування. Взаємний вплив суб'єктів один на одного та взаємозміни суб'єктів. Стили взаємостосунків та форми організації діяльності дітей.

Тема 3.6. Комплексний код іміджу сучасного вихователя: реалізація суб'єкт-суб'єктної взаємодії закладу дошкільної освіти, сім'ї, школи та громадськості з використанням елементів театральної педагогіки.

Характеристика комплексного коду іміджу сучасного вихователя. Спільні процесуальні ознаки акторської і педагогічної діяльності. Складові педагогічного й акторського таланту: творчі здібності, творча воля. Артистичні вміння сучасного вихователя ЗДО та їх вплив на забезпечення продуктивної взаємодії з оточенням та удосконаленням власного імідж-образу.

Тема 3.7. Лідерство та харизма особистісного імідж-образу фахівця дошкільної освіти та їх вплив на формування іміджу закладу дошкільної освіти.

Феномен лідерства. Харизматичний лідер та його імідж-образ. Сутність та вимоги до сучасного лідера-вихователя закладу дошкільної освіти. Керівник закладу дошкільної освіти як лідер.

IV. Засоби діагностики успішності навчання.

Діагностика знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється шляхом проведення контрольних заходів.

Поточний контроль

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських/практичних занять та має на меті перевірку знань студентів з окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи.

Ключовими **формами** та **методами** демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- робота в малих групах спільне опрацювання групою студентів окремих проблемних питань з наступною демонстрацією результатів та засвоєння навчального матеріалу;
- презентація – виступи перед аудиторією для висвітлення окремих питань, індивідуальних завдань, захист міні-проектів та здійснення моделювання ситуацій на основі уявної суб'єкт-суб'єктної взаємодії, розвивального міжособистісного педагогічного спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками, громадськістю тощо;
- дискусія – обґрунтування власної позиції у вирішенні проблемних питань у непередбачуваних ситуаціях;
- кейс-метод – аналіз конкретних ситуацій, що дає змогу наблизити процес навчання до **умов** реальної практичної діяльності.

Модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практично-семінарських занять з певного змістового модуля.

Основною формою модульного контролю є завдання, які включають як і перевірку теоретичних положень курсу, так і розв'язування практичних завдань.

Підсумковий контроль

Вивчення навчальної дисципліни «Іміджологія» завершується оцінюванням теоретичної та практико-орієнтованої роботи в межах навчальної програми курсу в цілому.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку, який передбачає виконання студентом(-ми) завдань проблемного характеру (малогрупові/індивідуальні), які виконуються самостійно у процесі вивчення програмного матеріалу під керівництвом викладача.

Демонстрація студентом (-ми) набутих компетентностей здійснюється крізь призму власного ставлення до розв'язання певної проблеми / проблемної ситуації (моделювання у взаємодії з дітьми, батьками, колегами), пов'язаної з власним імідж-образом та її захисту. Обов'язковим елементом є захист моделі з використанням презентації (PowerPoint, відео, колаж тощо) аудиторії слухачів (студенти, стейкхолдери, фахівці суміжних галузей).

V. Форма підсумкового контролю успішності навчання:

Залік – поточна успішність 100 балів.

VI. Інформаційні джерела для вивчення курсу.

Законодавчі документи:

1. Базовий компонент дошкільної освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini>
2. Закон України «Про освіту»: нова редакція (Відомості Верховної Ради (ВРУ), 2017, №38-39, ст. 380). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>. Стаття 42 «Академічна доброчесність». URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page3> (дата звернення: 09.08.2022).
3. Закон України «Про дошкільну освіту» (Відомості Верховної Ради України (ВРУ)2001, №49, ст. 259). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2628-14paran50#n50> (дата звернення: 09.08.2022).
4. Конвенція про права дитини (20 листопада 1989 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text (дата звернення: 22.08.2022).

Основні джерела:

1. Барна Н.В. Іміджологія: навчальний посібник. Київ: Вид-во ун-ту “Україна”, 2007. 217 с.
2. Бугрим В.В. Іміджологія / Іміджмейкінг: навчальний посібник. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2014. 250 с.
3. Воронова О.Ю. Модель рефлексії в професійній діяльності педагога-вихователя. *Актуальні проблеми психології. Т. 7, вип. 36. С. 113-120.*
4. Гавриш Н., Крутій К. Вихователь: Хочу?! Можу?! Треба! або Професійний та особистісний комфорт сучасного педагога. *Вихователь-методист дошкільного закладу. 2017. №12. С. 9-15.*
5. Гриценко Т.Б., Гриценко С.П., Іщенко Т.Д., Мельничук Т.Ф., Чуприк Н.В., Анохіна Л.П. Етика ділового спілкування: Навч. посібник / за ред. Т.Б. Гриценко, Т.Д. Іщенко, Т.Ф. Мельничук. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 344 с.
6. Гук О., Бундз В. Етика та культура ділового спілкування: навчальний посібник. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2008. 124 с.
7. Данильчук Л.А. Основи іміджа і етикета. Київ: Кондор, 2004. 234 с.
8. Загородня Л.П., С.А. Тітаренко Педагогічна майстерність вихователя дошкільного закладу: навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2010. 319 с.
9. Загородня Л.П. Підготовка майбутніх вихователів до створення позитивного іміджу педагога та сучасного дошкільного закладу. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: зб. наук. пр. 2011. Вип. 1(44). С. 137-140.*
10. Зусін В.Я. Етика та етикет ділового спілкування: навчальний посібник: 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Центр навч. літератури, 2005. 224 с.
11. Зязюн І.А. Педагогічна майстерність: Хрестоматія: [навч. посіб.] / Упоряд.: І.А. Зязюн, Н.Г. Базилевич, Т.Г. Дмитренко та ін.; За ред. І.А. Зязюна. Київ: Вища шк., 2006. 606 с.
12. Княжева І. Педагогічна рефлексія як чинник професійного становлення майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. *Науковий вісник МНУ імені В.О. Сухомлинського. Педагогічні науки №2 (65), травень 2019. С. 135-139.*
13. Коваленко А.С. Розвиваємо мовлення вихователів: методичний турнір. *Вихователь-методист дошкільного закладу. 2016. №11. С. 22.*
14. Кондратець І Відновлюємо життєві сили: Рефлексивна програма професійного анти вигоряння. Дошкільне виховання. 2016. №10. С. 20-22.

15. Кондратець І. Професійна рефлексія вихователя-методиста як інструмент корекції взаємодії з педагогами. *Вихователь – методист дошкільного закладу*, №10, 2014. С. 39-50.
16. Крутій К., Зданевич Л. Сторітелінг: мистецтво розповідання, або Як зацікавити й мотивувати дітей. *Дошкільне виховання*. 2017. №7. С. 2-6.
17. Литвиненко І. Відновлюємо сили: як запобігти емоційному вигоранню. *Дошкільне виховання*. 2018. №6. С. 7-9.
18. Маценко В. Технологія іміджу. Київ: Главник, 2005. 96 с.
19. Навроцька М.М. Внутрішній образ як невід’ємна складова професійного іміджу. *Педагогічний альманах*. 2015. Вип. 27. С. 170-175. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pedalm_2015_27_29.
20. Палеха Ю.І. Іміджологія: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ: Вид-во Європейського ун-ту, 2005. 324 с.
21. Палеха Ю.І. Етика ділових відносин: Навч. посіб. Київ: Кондор, 2007. 356 с.
22. Терещенко Л. Комунікативна компетентність педагога: три методики для Діагностування. *Вихователь – методист дошкільного закладу*. 2018. №6. С. 5-11.
23. Метелюк В. Допомагаємо вихователю зрозуміти дитину. *Вихователь – методист дошкільного закладу*. 2017. №9. С. 33-41.
24. Тимошенко Н.Л. Корпоративна культура. Діловий етикет: Навч. посібник. (Вища освіта ХХІ століття). Київ: Знання, 2006. 391 с.
25. Хавкіна Л.М. Іміджелогія: навчально-методичний посібник. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2013. 64 с.
26. Шеломенцев В.М. Етикет і сучасна культура спілкування. Навчальний посібник. Київ: Лібра, 2003. 416 с.
27. Шулигіна Р.А. Педагогічна етика як моральний вимір професійної діяльності майбутнього вчителя. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. Збірник наукових праць / Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України [гол. ред. Лабунець В.М.]. Вип. 20 (1-2016). Ч. 1. Кам’янець-Подільський, 2016. С. 233-237.
28. Шулигіна Р.А. Формування комунікативної культури особистості: історія проблеми та перспективи її розвитку. *Вісник Інституту розвитку дитини*. Вип. 29. Серія: Філософія, педагогіка, психологія: Зб. наук. праць. Київ: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2012. С. 129-134.
29. Шулигіна Р. А. Педагогічні аспекти формування професійного іміджу майбутнього педагога-вихователя дошкільного закладу. *Вісник Інституту розвитку дитини*. Вип. 11. Серія : Філософія, педагогіка, психологія : Збірник наукових праць. Київ : Видавництво Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова, 2010. С. 132-137.
30. Шулигіна Р., Андрущенко Н. Конструювання індивідуального стилю педагогічного спілкування майбутнього вихователя: контекстуальні детермінанти. *ОСВІТА ХХІ СТОЛІТТЯ: РЕАЛІЇ, ВИКЛИКИ, ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ: колективна монографія / за наук. ред. проф. Цветкової Ганни. Nameln: InterGING, 2020. С. 479-508.*

Допоміжні джерела:

1. Амонашвили Ш.А. Психологические основы педагогики сотрудничества. Київ: Освіта, 1991. 111 с.

2. Бабенко Н.Б. Вплив соціально-культурної сфери на соціалізацію особистості. *Культура і сучасність: Альманах* /Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв. Київ: Міленіум, 2008. №1. 141 с.
3. Берд Полли. Продай себя. Тактика совершенствования Вашего имиджа. Минск, 1997. 245 с.
4. Бебик В.М. Інформаційно-комунікаційний менеджмент у глобальному суспільстві: психологія, технології, техніка паблік рилейшнз. Київ, 2005.
5. Бех І.Д. Виховання особистості: Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади: [навч.-метод. посіб.] у 2 кн. Київ: Либідь, 2003. Кн. 2. 344 с.
6. Бех І.Д. Становлення професіоналізму в сучасних соціальних умовах. *Педагогіка толерантності*. 2001. №3-4. С. 157-159.
7. Бондаренко І.С. Іміджологія: Психологія іміджу: Навч.-метод. посібн. для студ. освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напряму підготовки «Реклама і зв'язки з громадськістю». Запоріжжя: ЗНУ, 2014. 122 с.
8. Бондаренко І.С. Іміджологія у системі гуманітарних знань: культурно-освітні стратегії. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2016. 320 с.
9. Бондаренко І.С. Іміджологія: Імідж особистості: Навч.-метод. посін. для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напряму підготовки «Реклама і зв'язки з громадськістю». Запоріжжя: ЗНУ, 2014. 162 с.
10. Боришевський М. Й. Гуманізація міжособистісних взаємин у педагогічному процесі як складова ефективності сучасної психології навчання. *Психолого-педагогічні аспекти перспективних систем та технологій навчання: погляд в майбутнє*. Одеса, 1993. С. 34-38.
11. Вербицька Г. Міжнародний імідж України: проблеми та шляхи формування / Г. Вербицька. URL: http://ijimv.knukim.edu.ua/zbirnyk/1_1/knukim_zbirka_170x265mm_CMUK_part2_print.pdf
12. Губерський Л., Андрущенко В., Михальченко М. Культура. Ідеологія. Особистість: Методолого-світоглядний аналіз. Київ: Знання України, 2002. 620 с.
13. Дмитренко М.Й. Ділове спілкування: норми, принципи, стратегії: монографія. Черкаси: Брама-Україна, 2009. 120 с.
14. Діловий етикет. Етика ділового спілкування / укл. І.Афанасьєв. 3-є вид. перероб. та доп. Київ: Альтерпрес, 2003. 368 с. (Бібліотека ділової людини).Етика ділових відносин: навчальний посібник / [Лесько О.Й., Прищак М.Д., Залюбівська О.Б. та ін.]. Вінниця: ВНТУ, 2011. 309 с.
15. Єлізарова І.А. Стиль ділового успіху: навч посібник. Київ: Кондор, 2007. 160 с.
16. Животенко Л. Мандала з кольорової крупи: як засіб профілактики професійного вигорання. *Психолог дошкілля*. 2018. №3. С. 18-20.
17. Іміджологія: [навч.пос.] / за заг. ред. З.І. Тимошенко. Київ: Вид.-во Європ.ун-ту, 2004. 200 с.
18. Іміджологія: навч.-метод. матеріали до курсу / Харк. держ. акад. культури; Уклад.: Ю.Є. Петрухно. Харків: ХДАК, 2003. 23 с.
19. Карамушка Л.М. Психологія освітнього менеджменту: [навч. посіб.]. Київ: Либідь, 2004. С. 144-145.
20. Карамушка Л.М. Зайчикова Т.В. Проблема синдрому «професійного вигорання» в педагогічній діяльності в зарубіжній та вітчизняній психології. Актуальні проблеми психології. Київ: Ін-т психології ім. Г.С. Костюка АПН України, 2002. Ч.5. С. 210-217.
21. Ковальова І.О. Педагогічна іміджологія: сутність, етимологія, шляхи креативного використання у сучасному вищому навчальному закладі. Міжнародний науковий форум:

- соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент. Вип. 6: зб. наук. праць. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2011. С. 213-226.
22. Колосовська І.І. Іміджологія: теоретико-прикладні засади: навчально-методичний посібник. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2008. 48 с.
 23. Калюжный А.А. Технология построения имиджа учителя. *PR в образовании*. 2004. №4. С. 66-71.
 24. Кондратець І. Педагогічний плейбек. Ефективний засіб ситуаційного навчання педагогів. *Дошкільне виховання*. №2, 2017. С. 20-24.
 25. Кондратець І. Самоменджмент – ключ до успіху: Рефлексивна програма професійного анти вигорання. *Дошкільне виховання*. 2016. №11. С. 23-25.
 26. Кондратець І. Професійні забавки дорослих: Рольові ігри як засіб фахового навчання. *Дошкільне виховання*. 2017. №12. С. 13-17.
 27. Конфлікти у педагогічному колективі: Запобігання та вирішення. *Психолог дошкілля*. 2016. №12. Вкладка. С. 1-40.
 28. Королько В. Зв'язки з громадськістю. Наукові основи, методика, практика / Королько В.Г., Некрасова О.В. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2009. 831 с.
 29. Королько В.Г. Паблік рілейшнз: наукові основи, методика, практика: підручн. Київ: Видавн. дім «Скарби», 2001. 400 с.
 30. Косяк В.А. Людина та її тілесність у різних формах культури : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Суми: Університетська книга, 2010. 318 с.
 31. Лавриненко Н.В. Женщина: самореализация в семье и обществе (гендерный аспект). Киев: ВИПОЛ, 2008. 172 с.
 32. Мантуло Н.Б. Семіотика дискурсу паблік рілейшн. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dtr_gn/2012_2/files/GN212_27.pdf
 33. Маценко В. Технологія іміджу: [психол. інструментарій]. Київ: Главник, 2005. 96 с.
 34. Мойсеев В.А. Паблік рілейшнз: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2007. 224 с.
 35. Муха Р.А. Організація командної роботи на підприємстві, її переваги та недоліки. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. No12 серпень. URL: <http://global-national.in.ua/issue-12-2016>.
 36. Муха Р.А. Особливості мотивації роботи у команді. Проблеми системного підходу в економіці. 2017. Випуск 1(57). С. 94-98.
 37. Муха Р.А. Бізнес-культура, сутність та основні характеристики. Ефективна економіка. 2018. серпень No8. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/8_2018/33.pdf
 38. Навроцька Т. Спілкування як невід'ємна складова іміджу педагога. URL: <http://dsru.edu.ua/pedagogics/arhiv> Повна енциклопедія сучасного етикету / укл. О.Д. Сиплива. Донецьк: ВКФ БАО, 2010. 304 с.
 39. Почепцов Г. Коммуникативное пространство как сфера действия ПР. / Паблік рілейшнз для професіоналов. Київ: Ваклер, 2001. 640 с.
 40. Приходченко Я.В. Іміджологія: конспект лекцій. Донецьк: Донецький національний університет економіки і торгівлі, 2011. 49 с.
 41. Зязюн І.А., Сагач Г.М. Краса педагогічної дії: [навч. посіб.]. Київ: Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1997. 302 с.
 42. Хміль Н.А. Українські Інтернет-ресурси: освіта та педагогічна наука. Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2008. 42 с.
 43. Холод А.М. Основы имиджологии. Киев, 2002. 230 с.

44. Черемська О.С. Українська мова (за професійним спрямуванням): навч. посібник / О.С. Черемська, Г.Г. Гайдамака, В.Ф. Жовтобрюх. Харків: Вид. ХНЕУ, 2009. 224 с.
45. Шулигіна Р.А. Практика, як засіб формування готовності майбутніх дошкільних педагогів до здійснення професійної діяльності. *Вісник Інституту розвитку дитини. Вип. 34. Серія: Філософія, педагогіка, психологія: Зб. наук. праць.* Київ: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2014. С. 123-129.

Періодичні видання:

1. «Вихователь – методист дошкільного закладу»
2. «Імідж сучасного педагога»
3. «Палітра педагога»
4. «Психолог дошкілля»
5. «Педагогіка толерантності»
6. «Педагогіка і психологія»

Інформаційні ресурси:

www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/

<http://www.nbuv.gov.ua/>

<http://lib.npu.edu.ua>

<http://enpuir.npu.edu.ua/>

<http://www.library.edu-ua.net>

<http://www.gntb.n-t.org>

- Online-новини, електронні копії періодичних видань, доступ до електронних архівів і бази даних, аналітичні звіти і дослідження, власні аналітичні матеріали
- Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського.
- Наукова бібліотека УДУ імені Михайла Драгоманова
- Репозитарій УДУ імені Михайла Драгоманова
- Державна науково-педагогічна бібліотека імені В.О. Сухомлинського
- Державна науково-технічна бібліотека МОН України